

NAMIBIA SENIOR SECONDARY CERTIFICATE

FIRST LANGUAGE KHOEKHOEGOWAB ORDINARY LEVEL 6098/1

PAPER 1 Reading and Directed Writing

2 hours 30 minutes

Marks 55

2022

Additional Materials: Answer Book

INSTRUCTIONS AND INFORMATION TO CANDIDATES

- Write your answers in the Answer Book provided.
- Write your Centre Number, Candidate Number and Name in the spaces on the Answer Book.
- Write in dark blue or black pen.
- Do not use correction fluid.
- Answer **all** questions.
- Pay attention to spelling, punctuation and sentence structure.
- The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.

!ÂIXOA-AON Î HÂ DAO!GAUDI TSÎ #ANS

- Sa lereamde lguri hâse m̄asa leream#khanib ai xoa re.
- Sa Xoa!gao!khais di !Gôas, sa llKhâllkhâsenaosi !Gôas tsî !Ons tsîna m̄a sîsenni m̄a#gâhe rab hoab ai xoam̄ai re.
- #Hoa tamas ka io #nũ xoalammi lkha xoa re.
- Tã dî-unu-ũxũ-e sîsenũ re.
- **Hoa** dîde leream re.
- #Âisa xoasaon, xoamũ#gais tsî #âibasengu di !amllarelgaub ai #nũi re.
- !Gôab ge lams m̄a dîs dis tamas ka io dîs di !âb khao!gã llkhamkha [] !nã a m̄asa.

This document consists of **6** printed pages and **2** blank pages.

Republic of Namibia

MINISTRY OF EDUCATION, ARTS AND CULTURE

A IÂB

#Guro khomai!âs

Sao ra khomai!âsa khomai tsî dîde !lream re.

Kamatyonab llhapos ...

“Kamatyonab ... Kamatyonab! Nē !hūbaib ge #oposa khoen di tama hâ. Nēb ge a #khaisa khoen !hūbai”. Kamatyonab ge llîb dadab #hani#hanisa dommi lûsose mâ llgoas hoasa skolluris khami ra lganab xa lhâi tsî ra #gaenai kaihe. Xawesab ge llîb llhapode xū!nâ tama hâ – nēsisab #gau tsēa ob ra llhapo o ra llhapode! llHapodi dana!âs xa hâde. Nē kai dana!âs llîs di #gui !nâdi tsî !kharaga lûgu â !s xa. Dana!âs hîab llîb llhapodi !nâ lgui a #ansa.

“Dadaaab ...”. Tib ge Kamatyonaba llîb tsau hâ #omxa!nâ dommi !nâ ra !lream. “Khâi re, khâi re! Danakhoe Tatekulu Nengusheb !hanab ge lhaes !aedan /#hom!âin xa go llnâ#amhe, sats tsîn !oaxase #an !khais ge llnâ aoba xu lgui da hoda nē da ra #û !horoba ra hō !khaisa. Mâti i sada lkha nî hâ tits ra #âi, llîb ga !gao tama io ... loro lgâb hîa da hâ!nâb lguib? !Noe!noesen its sats tsîna llnâ !aedana/#hom!âina !kham!oas !nâ sî hui re”. Ganube #oms xa !khōhe hâ tsî !ganlgē raseb ge Kamatyonaba llgoe-aib ge hâ i !goaxa kharoba xu ra khâi. Garosen raseb ge kharob âb llga ra kō. “Amase ta sa xa !aromahe hâse kaisis !nâ llâllōba sî nî hō”. Ti ra mîseb ge kharoba ra llnae. !Napetamaseb ge xū-i xa go nâhe khami go urikhâi. “llNâs lguis ge a llloa ... Tâtsē #khâ ta ra ... Amase ta ge nēsa a mā-am lloa, llnâ daoba ta ge ti ai!gû-aon xa llguibahe tama hâ. !Arulî ta ge nē !garo!âs tsî llîs lamo !gomsigu tsîn !nâ hâ tide!” Mâllaeb kōse ta ti hoaraga ûllaeba Danakhoe Tatekulu Nengusheb !hanab !nâ !gae!gâ-i khami nî sîsen? !Hana#gâs karao, lomatsana tsurus karao, !gaos llaeb karao ... tsî llnâsa llhōs !horon !aroma lgui, lgûiga !hûs !aroma? llNâsats ga dî tama i on ge sa laokhoena !âs xa nî llō. !Gû ta nî, !gûbē ta nî nē !âsa xu, ax hâbē ta nî, llnâ llaeb !khûsiba ta sida omaris tawa nî !khî-ûb kōse. Ama !gû ta nî. Doe ta nî dana!âs llga!

“Sida !garo!âs, Okathitus ge !nre-i khami a lhai”. !Khurub xas ge sao!gâgura koro kurigu lgaiba ge hîkākâhe. !Oro xûron khoen ge ûhâ in ge ge bētoa. llAus ti ra mîhe xū-i tsîn ge a lkhai. Nēsin ga lgoana ûhâ !nâs xas tsîna mâpan ga llîna !ûre kai hâ? Danakhoe Tatekulu Nengusheb ge hâ ge i !gâi !û-aide khoena !khōlhana tsî llîba ge llgâu#ganbasen. Hoara ge !gau xâub ge audodi xa lgam#garodaorogu ase !ao-am #nôa llgâumâidi llga ra !nari-ûhe. !Gâsa khoen barten ge !khurub !nâ ge llōtoana. Tare-e tita llnâi Okathitus !nâ nî !khōlgara? llî xûna gu ge #âi!ganuo tamasa Timob, Simonni, Mateub, Tommib hâgu ge ... mîllguisa nēpa hâ i llau !gâi i tsîna !oa#ui kaigu tide !khaisa. llîgu gere llgaebabi xûn ge !naob khami Kamatyonab #gaera !nâ ra lganâ. “Etse tare-ets Okathitus !nâ ra dî tits #âi hâ ti axa? Tita ge ti #hunuma llamaxûllgâurosa ûhâ. Tita ge audode lasa lûga ra lirlkhâ. Tita ge kreditn tsî #hōa#khanigu tsîna ra llamaxû. Tita ge a !gae-audo!nari-ao. Tita ge ... Tita ge... Nēpa ge ge #ai!gaisa ra lhuru. !Nî llaena ge ge !unisen!nâ!khaib !nâ luride #hâ, ûkhâi ka ra #gae! Sige durullgantets ga mû ots #gom tide ti axa. Mâllaeb kōsets llkhoms !aroma lgui Danakhoe Tatekulu Nengusheb !hanab !nâ nî sîsen”.

llNâtib !garise Danakhoe Tatekulu Nengusheb !hanab llga !nae garu hîab ge Kamatoynaba #gui #âidi xa ra gao#amhe: !nîn hîa ge !nai Okathitusa xu a !n ge elektikuru-aon ase ra llkhâllkhâhe, !nîn ra omkuru-aosis tsî omaosisa llkhâllkhâhe hîa, naun ra llgamxûnkuru-aosisa llkhâllkhâsense. llîn ge ra llkhâllkhâsen! !An hâseb ge llîb dadab mîde !gâsase ra #âihō, !nani tamas ka i o koro kurin !kharu hâse gere mîhede. “Kamatoynab, xrat hûsats ge go dîtoa. #Âu hâsets ge nēsi khomai tsî ra xoa. !Gapi skoli llgats ge !gû tide, skollgôallgâumâisa matares mari-i a lkhai amaga”. llNâtimîs aib ge ge #anllapo dadasab mîdi a luni mîllgui !khaisa. llAus ti ra mîhe lhurulhursen i tsîn ose.

Kōkhâib ra ob ge Kamatyonaba Nangulas hîa lgam!gapaba danas ai #khao tsî lîn oms lga si Inopa garu lgausa ra mû. lîs ge Danakhoe Tatekulu Nengusheb lgåusa xu oa!goaxa, hoa khoen lnāpa lgui !anu lgam-e ra xuri amaga. Nēsisab ge lgam wekhekha !kharu hāseb dadasaba gere lgaru xūna !gāsase ra #âihō. “Kamatyonab, laeb ge go llhā sats tsî Nangulas hâro nî !gammeb !nâ !gaellarehes !aroma. INî tararelgōa-i ge a lkhai, Kanguholib ôas Nangulas lguis ge hâ!” “Dadab ... dadab, nē kurin lkha ta nî !gamme tib dadaba ra mî?” Tita ... tita ... Dadasab ge !hoa!gaonambi tsî ra !gapebi. “Tita ge disihûla kurin lkha ge !gamme, sats ge nēsi a lgamdisilguila kurixa!” Kamatyonab ge !gûb garuba xu mâ tsî Nangulasa ra kō, mâtis Nangulas hîa skol-i tsîna #gâtsâ tamasa ra Inopabē lgausa, tsîb ge huisenlloase ra #âi#hansen. “IGam #gapasa gomara mâlgau- i ai a huigu llkhā?” Nē-i ge lnî xū tama-e dadasab ge lgâb ai lgâba !naos !gû#namis haisa ra !hana#gao. Tita ose. !Gû ta nî ...

Nēb go luni ūhâ i #âis ge laeba Kamatyonab !nâ ra llkhaokhâi, llîb llhapos !nâ, lnîtsēs tsî nab ge hō!â tsâ tama hâ i tsâsib xab ge ra khâi!nâhe. Nēsisab ge aisikhâb lga lguis #âis tsî llaposasib #gomhe lloasa hō!âs disa llîb !nâ ra #khai#khai. !Arulîb ge !garise !nae tama hâ. #Auseb ge nēsisra ra Inopa tsoatsoa.

Kamatyonab ge nē #ō lgam#garo daoroba xu !haese ra uri#oa, ib Danakhoe Tatekulu Nengusheb audob xa tã #gâuhōhe. !Nao-audob khaob !nâgu ge disilgamlasa !nâ hâ #kham axaga mâ, llîgu hîa Okathitus ai hâlgarasa ge llhûibasenga. “Kaumbab ôab ... tare-ets nēti garu !gamse ra #âi#âisen? Tare-e sats lkha nēgo !kharu tsēde orenen hâ. Uri!apa tse i ge !nari!”. Kamatyonab ge lgui !khais ai xū-i tsîna tã tama khami llūse #nēmâ tsî Danakhoe Tatekulu Nengusheba !oa mûdi !nâ ra kō. “Nē axab sats lkha ta ge ra !hoa etse! #Ōlui kaits go? INîsits gom go luruo tarits a !khaisa! llNâ#amhe ta go hîats xū-i tsîna lkha llae tama khami ra tanisen. Nē kurits tare-e nî #û tita ge !gao tama io tits ra #âi?”

llAero-i lgaibab ge Kamatyonaba khom tamase ra mâ, lnāpaxub ge ams âba ge llkhowa-am. “Oho, nēba hana ûilgaub tita tsî ti lnurilgōan lgaollguibahe hâba? llHōdi di !horob !aroma sîsensa?” llKhawab ge llaero-e ra !nō. “#Khâ ta ra ...”. Hoa axagu !nao-audob !nâ mâgu ge llkhowa-amsa am!nâdi lkha go mâ, mâtib llîgu lhōsab Kamatyonaba #ais !nâ ra #noasen lgausagu ge ra !gawalf. “Etse nē axab mâtits ra mî ti? Saob tsî saos tsîra mâtî nî ûi!kharu tits #âi hâ, sîsen-i hîa llîra !âs xa llōsa ra llkhae-e dîsats kara #khâ o?”. Kamatyonab ge !nūse !hūbaib lams !nâ ra kō#gâ, lnās khao!gâb ge khom tamase ra Inopabē. “llNās lgui llloa, #khâ ta ra ... Tita ge nî !gû, ama !gû ta nî!”. Danakhoe Tatekulu Nengusheb ge lnāb go lguri xūmâihepa lâxare ra khami: “Sa #hunuma lhowasats ge aitsama ra khao” ti ra !hao.

(llKhū#uisa !âs hîa mâ#uihe nîse i !nupullgae#hōasa xu, ūsa Oshikwanyamab !nâ xoahe hâs “Kamatyonab llhapos” Maria Hanghuwo xoa!omma xu)

- 1 (a) Tare-i ll̥ib dadab dommi di-i xab Kamatyonaba gere llnorahe? **IGam** !khaira mā re. [2]
- (b) Tare-i xab Kamatyonaba ob ra #âi o ll̥i-i xa lgui gere #âi? [1]
- (c) Tare-i !aromab Kamatyonab dadaba Danakhoeb !hanab !nâ ge hâ i lhaes laedan/ #hom!âin xa ra #âi#hansen? [1]
- (d) Tare-i !aromab Kamatyonaba Okathitus lga “Inore-i khami lhai” ti ra llnaellgau? [1]
- (e) Mâ tsâsinab Kamatyonaba gere hō!â, ll̥ib lhōgu gere “Tita ge ... Tita ge ...” ti llgambabi mîdeb gere #âihō o, tsî tare-i !aroma? [2]
- (f) ll̥b kurina #oa tsî tare-i !aromab Kamatyonaba Nangulas lkha ge !gamme #gao tama hâ i? **IGam** !aromara mā re. [2]
- (g) Tare-i !aromab Kamatyonab khâb tsâsiba ge larosen, #auseb ge Inopa tsoatsoas khao!gâ, Danakhoeb !hanab llgab garu daob ai? [1]
- (h) lUniga lgamll̥ xoalgorasa mâ #ûsikha Danakhoeb Nengusheb tanisenlgaub xa ra mâi-ai!â da? **IGam** !khaira mā re. [2]
- (i) Danakhoeba tare-e “#Ōlui kaits go” ti hâ mîdi lkha ra #âibasen? [1]
- (j) Khomailâs ra mîsa !oa, mâ **lgam** tsâsikhagu #kham axaga gere hō!â Kamatyonab tsî Danakhoeb Nengusheb #gaenam!gâgusa gu gere !gâllaeb ai? [2]
- [15]**
- 2 (a) Mâ !khaidi nē khomailâs !nâ hâde #khamkhoen !gârolâde xu ra #hâbêhe tsî kai!âdi lga ra #gaehe !khaisa ra llnaellgaude. Sa !ereamsa **saodi lgaub** !nâ xoa re. Sa #hunuma mîna sîsenûs ge #hâbasa tama hâ. [15]
- (b) Nēsisa #guro dîs (a) di !reamdi hîa saodilgaub !nâ hâde sîsenû tsî !khō!namisa xoa re, !khaidi hîa ra #khamkhoena !gârolâde xu #hâbê tsî kai!âdi lga #gaede. Sa !ereams ge ll̥khâ i as kōse, sa #hunuma mîdi !nâ garu-a #hauxoas lgaub !nâ nî xoahe.
- Sa !khō!namis ge llaupexa **100 – 150** mîdi gaxusiba nî ūhâ. [5]
- [20]**

B !ÂB**IGamllí khomai!âs**

Sao ra !âsa khomai tsî !nâs khao!gâ ra sao dîde !eream re.

!Gûsis: !Nûlaokhoen ra lhuru !âs

!Gûsis lgaugu ge lgui suriba xu sao ra surib !ga ra mā!kharuhe. Afrikab !nâs ge !gûsisa !gôa-e !ereamxa kaikhoesis !ga daollgausa ra ai-aiba. Nês ge !garubedi, !nûlaokhoegusis tsî !hao!nâsib !nâ xoallguisa dî!nôan, !gûs di kô!gâs, !nammi tsî !gao!gâxasib !nâ-ûsa.

!Gôan ge !naetihesase laokhoen !kha !hûhâse ra kaikaihe. Afrikab !nâ(t)s ge #hunuma !gôan tsî #hunuma tama !gôan tsî!n !gûsis !âsa a lhuru !khâ. #An#ansases ge !gûlaokhoegusisa taras, aob tsî !lîra !gôan ase ra !gawalîhe tsî i ge !gûlaokhoegusisa !nôhelloasa !gaun ai danasa ra !hõ#ui, Afrikab !nâ da ge !nûlaokhoegusisa !hao!nâsi !naetib ase ra sîsenxa kai. !Nûlaokhoegusis ge omegu, dakaigu, da#khamgu, mikidi, makaidi, ma#khamdi, oumarodi, !naosan, !nuri!gâsagu tsî !nuri!gâsadi tsîna xu a !amllaresa. !Nâ-amaga da ge Afrikallîn di !nâmâba xu da ga laokhoesis xa !hoa-o, !gûlaokhoegusis !ga !naellgau tama xawe !nûlaokhoegusisa !khõ#gâ hâse ra !hoa.

!Gui !ô-aisa xû-i !nûlaokhoegusis xa da nî #an#ui i ge #hunuma !gû-i ai !guis !gôa kaikais !ereamsa !hâumâihe tamasa !ereamxasiba ûhâs !aroma. !Gôa kaikais ge a hoa laokhoen di !eream. Nês ge #an#ansa Afrikallîn #khoamîs “!gui !khunub ge urisa !khõ tama hâ” ti hâs xa ra #khâ!nâhe. !Naetihesases ge !gûsa !uru !ereams !gôana kô!gâs disa ûhâ,xawes ge nê !ereamsa ra hoa laokhoen di kai. !Nâ-amaga i ge ra mîhe !gunilgôa-i !nûlaokhoegusis !nâ a !khaisa. !Nûlaokhoen ge ra #gaolkhâhe !n !gôan hîa #hunuma !gûn xa !lõxuhe hâna !gûse !ba.

!Gôan tamas ka i o #khamkhoen ge !gâudi tawa ra hâ !gamme !lhân nîs kôse. !Gamme toa tsî !guin ge !gûn !gâude xu nî #oa. !Nûlaokhoen ge ra !gui-aihe !gôana #kham kurina xu hui!nâsa in !ereamxasiba #nuwikhâi, !gôasiba !khâllkhâsen tsî #khâ!nâ nî khoese !nûlaokhoen tsî !hûhâsiba hâba.

!Nûlaokhoen !laegu hâllareba !gailgais !aroman ge !garubena hoallae ra sîsenûhe. !Garubedi !nâ-ûn ge kaikhoena #kham!gôana #hoadi hîa !kharaga #ûsiga ra hõhõ!nâdi aillgause mâgus, tanilnamgus, xû!gunuxasib tsî !guri#âixasib ts !n ts !n ge !khõ#gâ hâ ide gere !gaeba. Nê kaikhoen ge !naetihesase !gûsi !âsa gere lhuru tsî !garubede !gambas !nâ-û #kham!gôana ûib xa lawemâ tsî gere daollgau.

!Garuben !laeb ge hoallae sores #gâb ai hoa tsês !lâxasin ra lam !laeb ai ra dîhe. !Khâb !nâb !nâ tsî !garo!âs laes #namipeda hoada gaxu tsês sîsenga dîtoa hâ hîadi ge !garubede gere !gaehe. #Gomhe rasa !oan ge !gôan tsî #khamkhoena !gâs !aroma !gâise !lîn di #gaede nî #ô, !n lawemâdi tsî !goaxallaeb !âubasende !nâu !khâ, hukan kaikhoesis !harode !gûllae nî #gae#gâs a xui-ao. A da #âis !nâ ûhâ re nê !garubedi !gûn xa !gui !gamhe tama !khaisa, xawe mâ !gû-i hîa !gôadî !khâ tsî !gâi #ûsiga !gôana mā!kharu !khân xa ge re !gamhesa. Nês ge ra !gâsa kai !gûn !guin !lîn #hunumâ !gôana !gôadîs !ereamxasiba ûhâ tama !khaisa, xawes nê !ereamsa mâ kaikhoe-i hîa !hûhâsib !nâ hâ i di !khâ !khaisa. !Oro !nâde di ge nê !garubede “!nâs khao!gân ge !amos kôse #khîb !nâ ge hâ” ti lam tama hâ. Nê !garubedi ge !naetihesase #âi#am!khaide gere !khâllkhâ, !garubes !nâ a !lî#âibasenxa khoe-e !khõllkhõsalgaub !nâ nêsa gere !khâllkhâsen.

‡An‡ansases ge Afrikall̄sisisa !hao!n̄asi !n̄ulaokhoegusisa lgaisa !lḡaiba !augaba xu h̄a !gaigu xa ra m̄ahe, h̄a ge !aromaga Afrikall̄sis !kh̄uh̄a !lḡusi ‡ūsigu n̄i !n̄i x̄u-i !n̄a dawa!khuni !khaisa. !N̄ulaokhoegusisa ge lgaisa !lḡaib !n̄a h̄a ts̄i !laeb !kha ra !lgai-a!n̄a tsoatsoa, !l̄ib di !uru‡āibasens h̄a !h̄uh̄asi h̄allare ‡gaolkh̄asa s̄i!n̄a tama ra i amaga. Aillgause ta ga kai!ādi !lga kō, os ge !ḡulaokhoesisa danasa ra !h̄o‡ui. N̄ets̄es!laeb !n̄a i ge s̄isen!lare-e a !khai, !kh̄o‡uisen h̄a omaridi !guidi h̄a !l̄in s̄isengu ts̄i !l̄in !honkhoeba x̄un xa !gui ra ‡āidi. N̄es ge !h̄uh̄ase h̄allareba ra ‡khawu‡khawu. !N̄i laokhoen ge !l̄in ôana ‡gō-omrogu !n̄a ra kaikai, !n̄asa !laeban ge tarin a !l̄in !lan!lare-ao !khais ts̄ina a !ū. N̄eti-i m̄asigu !n̄a ra h̄a laokhoen tawa a i !khais ge !goms-i-en ga !h̄uh̄asib !n̄a a h̄o!ā, o i ge !gui laokhoe-i ts̄ina !l̄i-i !kha !lae tama h̄a, ts̄i !n̄as xa !aromahe h̄aseb ge laokhoegusisa ra ‡kh̄ohe.

‡Ans‡h̄oa‡uix̄un ge ‡h̄a‡h̄asa ai!h̄usa ge !lam ts̄in ge !gōana !arul̄i !garubena !ḡa tama h̄a, !l̄in ge !si‡h̄oa‡gares, internets, !hao‡khanin ts̄i !komputerna ra m̄ai-ai!āhe. N̄e s̄isenū x̄un ge loro !kh̄o‡ḡāb h̄a Afrikall̄in !hao!n̄asi !lnaetin, ts̄i ‡hanu !hao!n̄asi !lḡusis ts̄ina !kh̄o‡ḡā h̄a, ts̄i !n̄as !kha !lḡuna !gomsib ase a !ba. !N̄as xa !aromahe h̄asen ge ‡khamkhoena !kh̄uh̄a !hao!n̄asi !lnaetin Afrikall̄sis dina ra ‡oa!n̄a. Aillgausen ge ‡khamkhoena kai !hausens !kha ‡ganhe taman h̄a h̄a huiba kaikhoena m̄a tama h̄a tamasa ka io !l̄in ‡n̄u!khaisa kaikhoe-e kh̄aim̄aba tama h̄a.

!Gurih̄all̄ḡusis ge !haese ra ‡apa‡oa. S̄isen ra !gurih̄all̄ḡun ge !gari-ose !l̄in ôana kaikaisa ra d̄its̄a. Aillgause kō re !n̄a !gurih̄all̄ḡu-i h̄a !n̄isi maris̄au‡gaes tawa ra s̄isen-i !lga, !l̄i-i ge !lgoa!aroma m̄ats̄es hoasa n̄i kh̄ai. !N̄ulaokhoe-i ga ‡kh̄a!n̄a n̄ise !khai, o i ge !n̄a !lḡu-e !gōa-i n̄i !l̄āsens, sarana anas ts̄i s̄isen!ḡu- i n̄is ai!ā ‡ū !khaisa n̄i !lapollapo. !l̄ib tamasa ka i o !l̄is ge hoaraga ts̄esa si s̄isenni tawa h̄a, ts̄i !n̄as khao!ḡa !gōaro-e !gōaron ta !ūihe !khaib tawa si n̄i ū, !l̄in ga oms tawa oas̄i os ge soresa !nai ‡ḡatoa h̄a. N̄e !khamasa ts̄ekorobe !lnaetib ge !lḡu-i ai !gui s̄isen‡uiba ūh̄a tama h̄a, xawen ge !gōan ts̄ina gagasise ts̄i h̄o!ās !kha !l̄in kaikh̄ais !n̄a ra ts̄al̄kh̄ahe.

(Khomai!ās ge ôa!n̄as ‡h̄oa!āsa xu a !kh̄u‡uisa, !Ḡusis ts̄i !hao!n̄asib- !Gaul̄gaus Afrikall̄in !n̄i !h̄uh̄asigu !n̄a ti a ‡gai‡amsa, Patricia Mawusis Amos xa xoahe h̄ase)

- 3 Sats ge s̄allaeb !n̄a laokhoen !hao-i !n̄a go !lhao h̄a i, ts̄it(s) ge !kharagagu laokhoen !kha !l̄in ‡āilgaugu laokhoesis ts̄i !lḡusis ‡namipe h̄agu ‡ama goro !lgam. S̄i‡khanisa sa !ḡai !h̄osa-i !lga xoa ts̄i !l̄i-e !lgamba re tare-e(t)s go !kh̄all̄kh̄āsens ts̄i m̄ati(t)s n̄esa ra !kh̄o!oa !khaisa. Khomai!ās !n̄a h̄a ‡ansa s̄isenū ts̄i sa ‡hunuma ‡āilgaugu !n̄a ‡nuwikh̄ai re.

Sa s̄i‡khanis ge !laupexa **250 – 300** m̄idi gaxusiba n̄i !kh̄o‡ḡā (ūh̄a).

[20]

BLANK PAGE

BLANK PAGE

The DNEA acknowledges the usage and reproduction of third party copyright material in the NSSC Assessment, **with and without** permission from the copyright holder. The Namibian Government Copyright Act allows copyright material to be used limitedly and fairly for educational and non-commercial purposes.

The Directorate of National Assessment and Examinations operates under the auspices of the Ministry of Education, Arts and Culture in Namibia.